

18. Příčiny a průběh americké revoluce, vznik USA a jejich vývoj v 19. století

VZNIK USA

- Počátek 17. století – VB a Nizozemí → dochází k většímu přílivu obyvatel do Severní Ameriky
- VB a Nizozemí => hegemony v ekonomice, největší loďstva
- Od 1/2 17. st. obecně roste populace v Americe
- V této době je v Americe největším hegemonem VB, postupně se dostává do popředí 13 anglických obchodních osad (osady vznikají postupně 1624 – 1752)
- Dochází k velkým bojům mezi Evropany a Indiány
- Indiánské války začínají v 17. st. a trvají až do 19. st.
- Mnoho Evropanů utíká do Ameriky kvůli náboženství, politice a Americe se snaží vyvrátit politické tradice z Evropy =. vytvoření moderní kapitalistické společnosti, nechává se inspirovat osvíceneckými myšlenkami J. Locka, Ch. Montesquieu a Voltaire
- 2 významné osobnosti: Thomas Jefferson, Benjamin Franklin
- Vývoj nebyl jednotný- ekonomické rozdíly se projeví i do mentality a politických názorů →

Severní osady

- Ekonomicky nejsilnější centra (NY, New Jersey, Boston)
- Zaměření na řemeslo, obchod
- Kapitalistická společnost – jeví zájem Evropa
- Velmi rozmanitá společnost – VB (1/3), Nizozemí, Německo, Skotové

Střední osady

- Řemeslo, manufaktury, objevuje se i zemědělství => fungují kapitalistické vztahy

Jižní osady

- Hodně odlišné – hlavně katolíci, nejvíce se podobají Evropanům a feudálním poměrům => jsou na ně vázání
- Hlavně zemědělství => založeno na otrocké práci, plantážnictví
- Půda rozdělena mezi několik jedinců
- Černí otroci, dováženi z Afriky
- Hlavně kukuřice a bavlna
- Známá centra: Jižní Karolina, Maryland

Příčiny revoluce

- Konflikt VB x osady
- 2. pol. 18. st. vznikají velké spory mezi VB a jejími osadami
- VB považovala americké kolonie pouze za kolonie – žádná politická autonomie, pouze zdroj (pracovní síly a surovin, VB neměla zájem finančně podporovat)

- 1768 konec Sedmileté války (VB x Francie), VB vítězem; VB se rozrůstá území => roste finanční zátěž => vojsko, válka vyčerpala, VB začíná uvalovat daně na americké osady, aby mohla financovat vojsko (záležitost VB, amerických osad se to netýkalo)
- Kolkovné – clo na tiskoviny a tabák (VB tím financovala vojáky, státní pokladnu); VB rozhodovala o daních a clu bez účasti amerických osad
- B. Franklin vystupuje a myšlenkově ovlivňuje společnost => vznik patriotismu => cítit se jako jednotný národ, chtěli zatím jen uvolnění od VB
- Začalo docházet k demonstracím, sporům
- 1773 Bostonské pití čaje – přepadení VB lodí, náklad vhozen do moře → negativní reakce: VB posílá vojsko v Americe, uzavírá přístav v Bostonu
- Odpor se dostává do celé společnosti, do popředí osvícenci
- 1774 – 1. Kontinentální kongres ve Philadelphii
 - Sjezd všech osad vyjma Georgie

AMERICKÁ REVOLUCE

- 1774 – 1. Kontinentální kongres; poprvé do popředí G. Washington
- Řeší se problém nesouhlasu s politikou VB; nepanuje myšlenka na definitivní odtržení
- Dochází ke spolupráci mezi osadami
- G. Washington má zformovat armádu
- Po kongresu snahy o vyjednávání USA x VB, nic se nevyřešilo
- 1775 dochází k velkému střetu: mění se přístup Američanů vůči VB
- 1775 – 2. Kontinentální kongres
 - Příčinou je spor s VB
 - Téma: nutnost zasáhnout rázně proti VB, vytvoření americké armády, v čele G. Washington
 - 4. 7. 1776 – vyhlášení Nezávislosti a unie (autorem T. Jefferson, inspirace Montesquieu); Ustanovil, na jakých základních principech bude vznikat americká společnost, principy ovlivněné osvícenstvím
 - 2 základní principy:
 1. Přirozená práva (+ rovnost před zákonem)
 2. Veškerá politická moc vychází z vůle lidu (princip dělby státní moci, pokud by nesouhlasili s politikou, mají právo svrhnout)
- VB nesouhlasí, dochází k otevřeným bojům
- Kontinentální armáda X britská armáda
 - ↳ má ohlas v Evropě, podpora Francouzů, Španělů; podpora i finanční (chtějí oslabit postavení VB); markýz de la Fayette v čele přistěhovalců (Š, FR); Koszuzcsko
- 1777 bitva u Saratogy; přítomni Evropané, VB poražena
- 1781 bitva u Yorktownu – A x VB, definitivní porážka VB
 - VB ztrácí moc nad 13 koloniemi
 - Podcenili americkou armádu, projevilo se v bitvě

- 1782 uznána nezávislost USA; ještě neexistuje stabilní politická činnost
- Dělení na 2 proudy v otázce budoucího uspořádání USA:
 - 1) Konfederace – T. Jefferson; volné spojení států
 - orientace na Francii (ekonomicky), USA má být zemědělskou, farmářskou unií
 - 2) Federace – G. Washington, A. Hamilton
 - Těsné spojení států, silná ústava a vláda => společné pro všechny státy, silně jednotný stát
 - Ekonomika – průmyslový stát, orientace na VB
- Prosazuje se konfederace – 1781/1782 Články konfederace (= 1. ústava), definují USA jako decentralizovaný stát
- Vytváří se velký rozdíl mezi severem a jihem, mentalitou →
1787 Ústavní kongres – cílem změnit politický systém, mělo dojít ke změně ústavy
- 1789 vzniká nová Federální ústava; budou se vyvíjet jako federace, ale budou se navzájem tolerovat a respektovat
- 1789 se na severu ruší otroctví
- Vytvořena silná vláda → Silný prezident + poradní sbor
3 politické orgány:
 - 1) Kongres (dvoukomorový – senát, sněmovna)
 - 2) Prezident (1789 – 1. G. W.)
 - 3) Nejvyšší soudní dvůr
- 1791 vydána listina práv a svobod + 10 dodatků ústavy (listina pouze formální, netýká se indiánů a černochů)
- Diskriminace indiánů a černochů i žen => nemají politická práva
- Koncem 19. st. 1. rozšíření volebního práva na ženy

Válka za nezávislost 1775 – 1783

- Severní Amerika byla rozdělena na několik západoevropských států
 - I. Severní Nizozemí** → Nový Amsterdam (New York)
 - II. Francie** → Quebec, Louisiana, Kanada
 - III. Anglie** → **13 kolonií** při pobřeží Atlantického oceánu
- Anglie postupně získala převahu na severoamerickém kontinentě
- Vývoj severoamerického kontinentu byl rozdílný, jih byl spíše zemědělský s velkými plantážemi, zato sever byl průmyslový s manufakturami a továrnami
- Samozřejmý byl střet vyspělých civilizací z Evr. s původními obyvateli Ameriky - **Indiány**
- Indiáni byli postupně zatlačeni daleko na západ severoamerického kontinentu
- Nejdříve byli první přistěhovalci s Indiány přátelé, naučili se od nich mnohému, hlavně jak přežít na novém kontinentě, ale pozdější přistěhovalci potřebovali více půdy, tak začal několik staletí trvající konflikt s Indiány

- V druhé polovině 18. století začali kolonisté vnímat britskou vládu jako přitěžující prvek, hlavně **daně uvalené na kolonie bez toho, že by o nich kolonisté mohli hlasovat**
- Kolonisté považovali za největší zradu **kolkovou daň a daně na čaj**
- Parlament postupně většinu daní zrušil, ale nechal daň z čaje, která roku 1773 vyústila v první nenávislnou událost
- **16. prosince 1773** se skupina obyvatel Bostonu převlékla za indiány z kmene Mohawků, vloupala se na britskou obchodní loď s čajem a naházeli 342 beden čaje do vody = **Bostonské pití čaje**
- Anglie vyhlásila blokádu bostonského přístavu jako odstrašující příklad pro ostatní kolonie
- Roku **1774 kolonie svolaly sněm do Filadelfie**, kde zasedl **První kontinentální kongres**
- Válka začala o rok později první **bitvou** u Bostonu na **Bunker Hill**, Američané byli sice poraženi, ale Britové utrpěli velkou porážku, co se týkalo ztrát
- První kontinentální kongres pověřil **George Washingtona**, plantážníka z jihu, aby vytvořil armádu, domobranu
- **4. 7. 1776 vydal Druhý kontinentální kongres Deklaraci nezávislosti Spojených států amerických**
- Američané získali spojence ve Francii (**La Fayette**), i **Tadeusz Kosciuszko** pomohl
- Roku **1777** proběhla **bitva u Saratogy**, kde byli Britové poraženi americkou armádou
- **1783** proběhla **bitva u Yorktownu**, kde Američané znovu vyhráli
- **1783** bylo **uzavřeno příměří v Paříži** a **Britové uznali nezávislost amerických kolonií**
- **Roku 1787 USA vydaly ústavu, která vešla v platnost až roku 1789**
- USA byla **prvně konfederace, až později federace**
- Nejvyšším představitelem byl prezident volený na 4 roky, prvním prezidentem byl **George Washington**